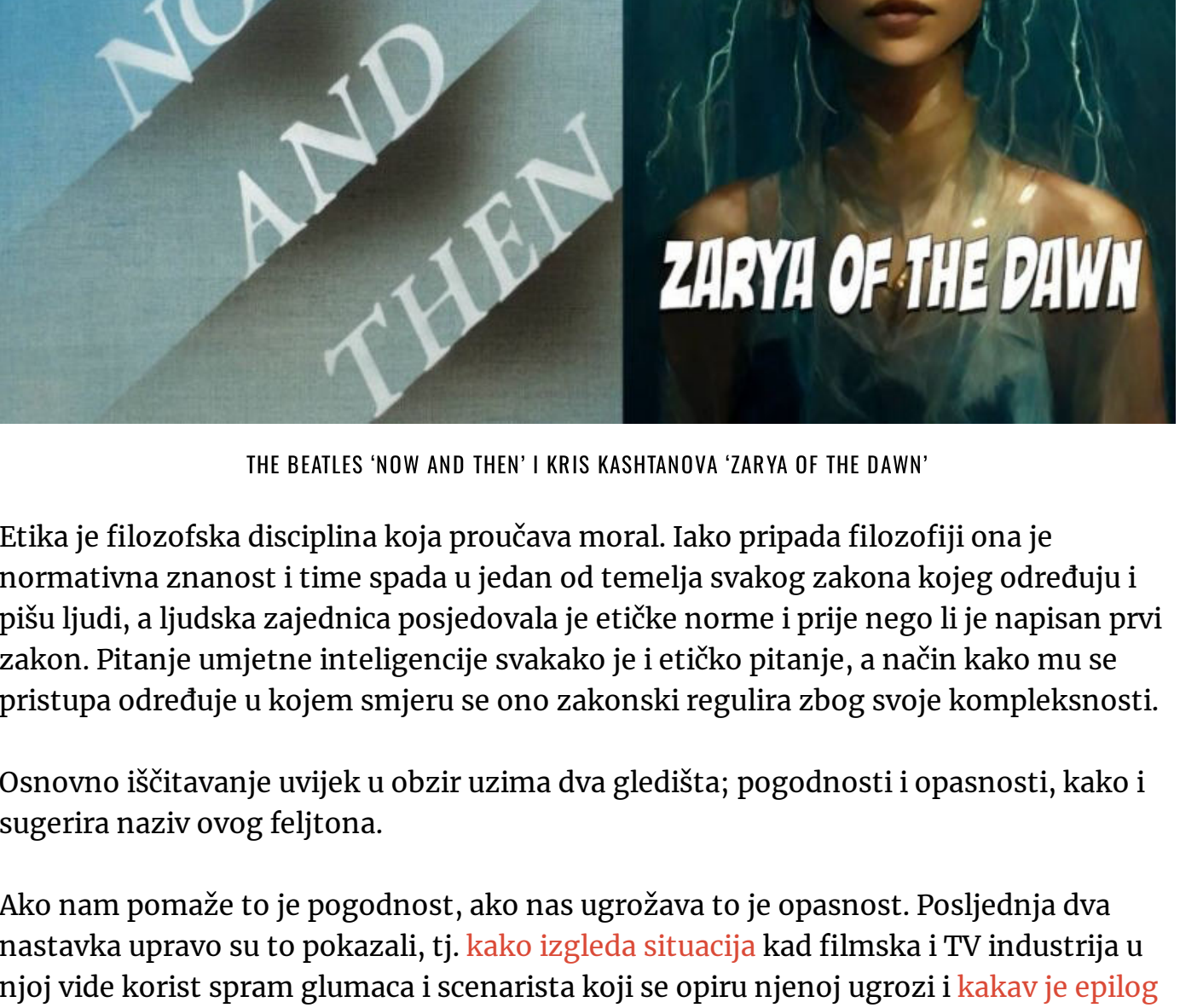

Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 4. dio: Etika

21/10/2024. — Zoran Stajčić

Pojava umjetne inteligencije izravno je ugrozila brojna dosadašnja umjetnička zanimanja, rad na umjetničkim djelima, te kompletne produkcije, iako je s druge strane otvorila prostor brojnih benefita i snižavanje troškova produkcije zbog čega se budućnosti rapdno mijenja iz dana u dan. Četvrti nastavak bavi se temeljnim pitanjem etike.

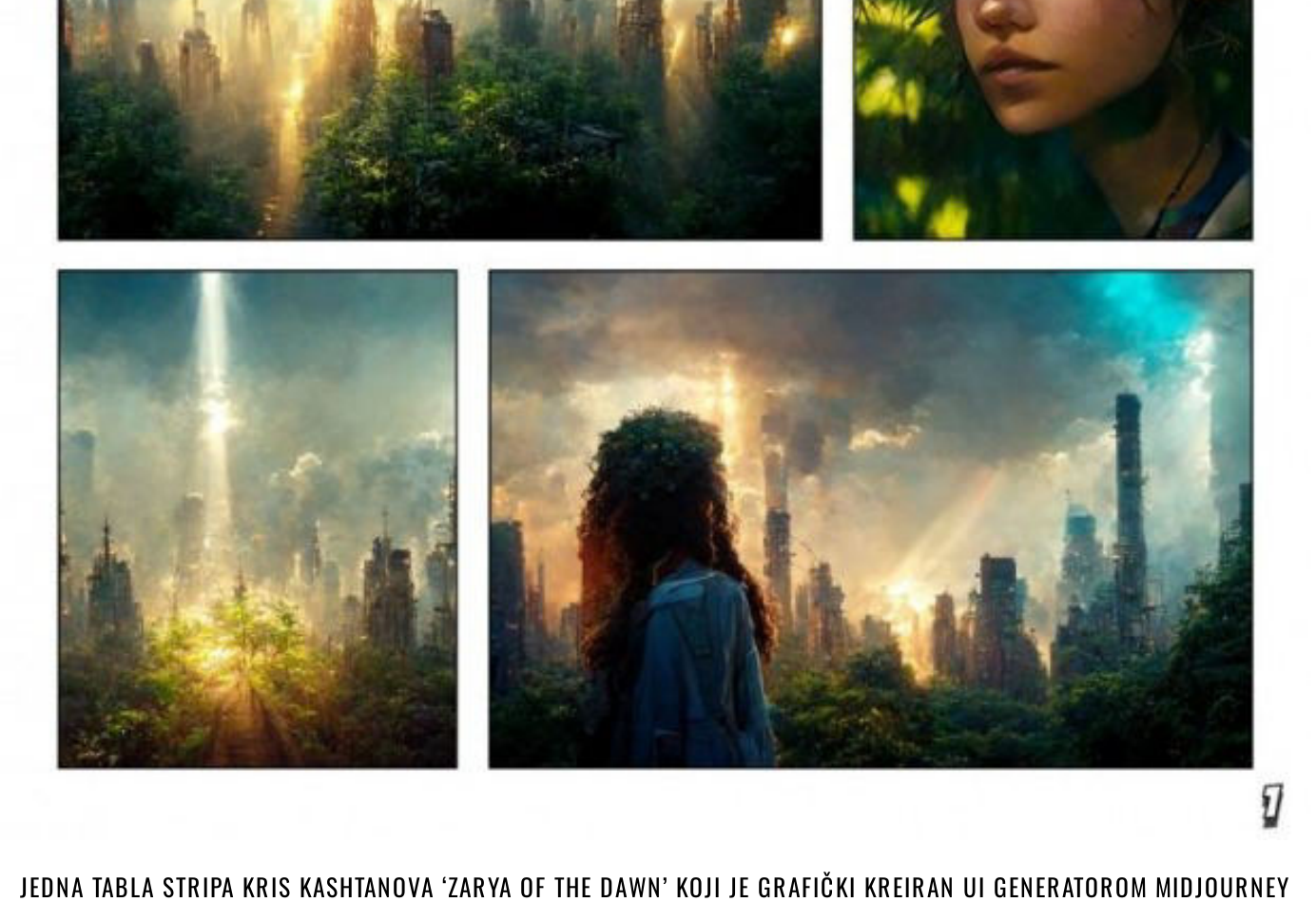
THE BEATLES' NOW AND THEN I KRIS KASHIDANOVA 'ZARYA OF THE DAWN'

Etika je filozofska disciplina koja proučava moral. Iako pripada filozofiji ona je normativna znanost i time spada u jedan od temelja svakog zakona kojeg određuju i pbiu ljudi, a ljudska zajednica pojednolava je etičke norme i prije nego li je napisan prvi zakon. Pitanje umjetne inteligencije svakako je i etičko pitanje, a način kako mu se pristupa određuje u kojem smjeru se ono zakonski regulira zbog svoje kompleksnosti.

Osnovno ličtavanje uvijek u obzir uzima dva gledišta; pogodnosti i opasnosti, kako i sugerni i uziv ovog fejljona.

Ako nam pomaže to je pogodnost, ako nas ugrožava to je opasnost. Posljednja dva nastavka upravo su to pokazali, tj. kako izgleda situacija kad filmska i TV industrija u njoj vide korist spram glumaca i scenarista koji se ogiru njenoj ugrozi i koljau je ispljig kad udruženi pojedinci bez skrupula uz oblatu korištenje umjetne inteligencije nasnu na vlasništva glazbenih umjetnika i dakako glazbene industrije.

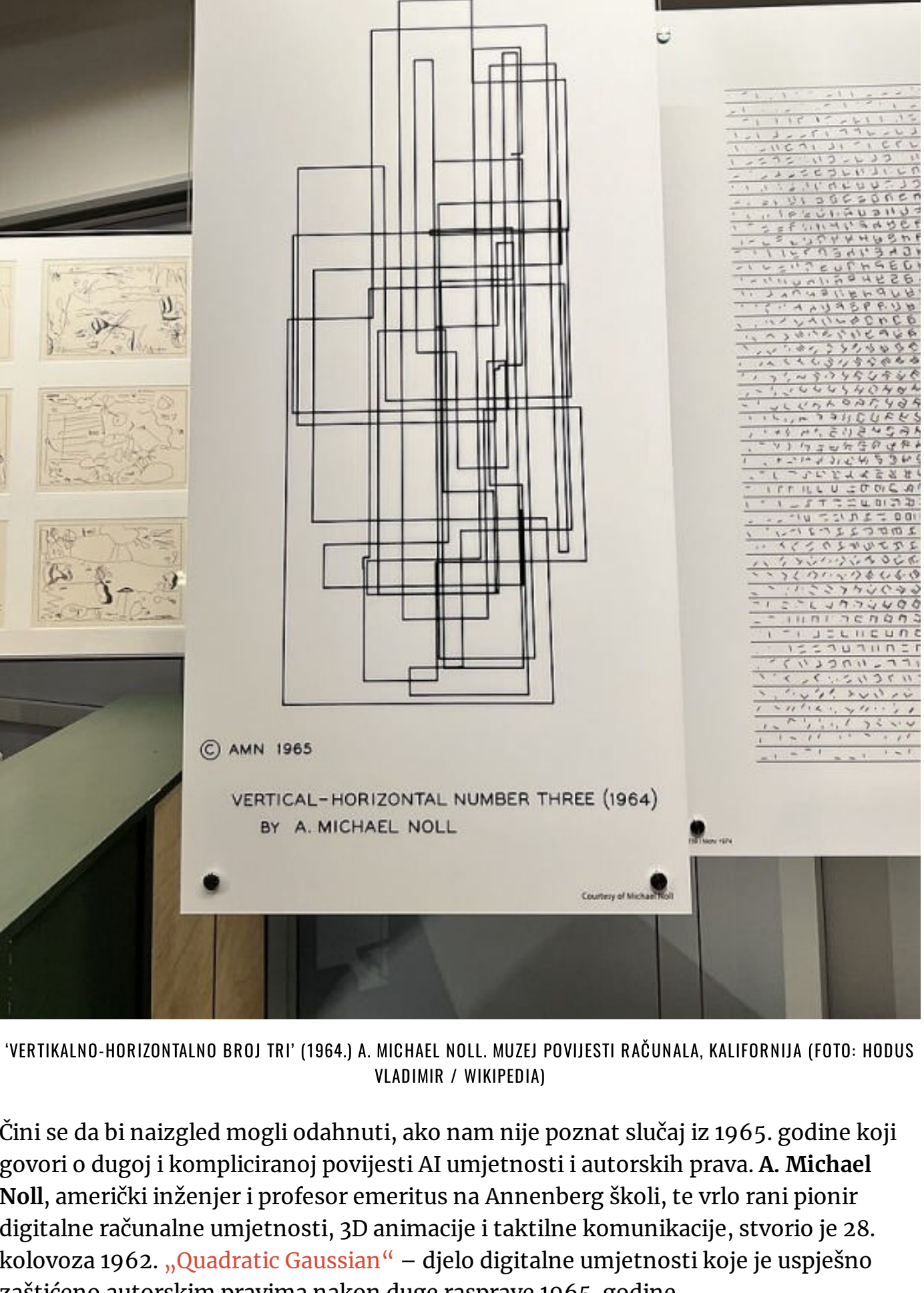
Jedan od etičkih problema upotrebe umjetne inteligencije jest da je to skoro pa savršeno proizvodno sredstvo kapitalizma, ali toliko savršeno da ga može potpuniti. Naime, to je neiscrpno sredstvo (rada) koje može proizvesti, stvarati i multiplicirati umogled. Produkt umjetne inteligencije je nešto što svakako možemo nazvati proizvodom, a ljudi su umjetnu inteligenciju posebno upregnuli u sfere umjetničkog rada (da se malo našalim, jer u svakoj šal ima i ponešto šale, nedavno je jedna žena koja se bavi palljativnom skrbi rekla: „Nikak“ da izmisle umjetnu inteligenciju koja će znat oprat ljudsku rit“) i tu se kao pitanje nameće 'prvi postulat kapitalizma', a to je: „Kome taj proizvod pripada?“ Dakle, tko polaže pravo na njega?

JEDNA TABLA STRIP KRIŠ KASHIDANOVA 'ZARYA OF THE DAWN' KOD JE GRAFIČKI REKREAN U GENERATORU MIDJOURNEY

Dana 22. ožujka 2023. godine u Los Angelesu održan je, sad već povijesni sastanak između stručnih članova Recording Academyja i čelnih ljudi Američkog ureda za autorska prava. Tom prilikom je okupljenima demonstrirano koliko je jednostavno za umjetnu inteligenciju da oponaša ljudsku umjetnost, a nakon debata i razmatranja Recording Academy i Američki ured za autorska prava jasno su rekli jednu stvar: autorska prava su za ljude, za kreativce. Ne za umjetnu inteligenciju.

Dodato ističući to našelo, Američki ured za autorska prava nakon toga je objavio presudu za strip „Zarya of the Dawn“ u kojem je tekst napisao autor Kris Kashtanova, ali je ilustracije u potpunosti izradila umjetna inteligencija platforme MidJourney. Presudili su da samo tekst može biti zaštićen autorskim pravima, ali ne i ilustracije. To je zato što autorsko moza mora imati ljudski element, a obrađivanje je opet bilo jasno: umjetnost koja je u potpunosti stvorila umjetna inteligencija ne podliježe autorskim pravima.

'VERTIKALNO-HORIZONTALNO BROJ TRI' (1964) I A. MICHAEL NOLL. MUZI POUČESTI RAČUNALA, KALIFORNIJA (FOTO: HODUS KADUNOV / MIDJOURNEY)

Čini se da bi našigled mogli odmahnuti, ako nam nije poznat slučaj iz 1965. godine koji govori o dugoj i kompliciranoj povijesti AI umjetnosti i autorskih prava. A. Michael Noll, američki inženjer i profesor emeritus na Annenberg školi, te vrlo rani pionir digitalne računalne umjetnosti, 3D animacije i taktikne komunikacije, stvorio je 28. kolovoza 1962. „Quadratic Gaussian“ – djelo digitalne umjetnosti koje je uspješno zaštićeno autorskim pravima nakon duge rasprave 1965. godine.

Drugi primjer je „Now And Then“. Početkom 2023. predstavljena kao posljednja pjesma The Beatles na kojoj su sudjelovala sva četiri člana. Pjesma je započela kao demo snimka Johna Lennona, snimljena 1979. koju je Yoko Ono podijelila s ostalim Beatlesima sredinom 90-ih. Ti to su vijene preostali članovi benda — Paul McCartney, Ringo Starr i George Harrison — pokušali dovršiti pjesmu uz produkcijsku pomoć Jeffa Lynnea, ali su naposljetku odustali od projekta zbog glasnog zujanja na Lennonovoj izvornoj snimci što ju je u biti učinilo neiskoristivom.

Kada je redatelj Peter Jackson radio na svom dokumentarcu iz 2021., "The Beatles: Get Back", njegov tim upotrijebio je UI tehnologiju koja može izolirati određene kanale unutar miksa, što je otvorilo put ka uklanjanju zujanja s Lennonove snimke "Now and Then" iz 1979. godine. McCartney i Starr vratili su se u studio i završili pjesmu, kombinirajući demo vrpce s modernim snimkama, materijalom sa sessiona iz 90-ih i sampleovima iz starijih pjesama Beatlesa, "Here, There and Everywhere", "Eleanor Rigby" i "Because". Konačni proizvod, kako kaže McCartney, je "prava snimka Beatlesa", s doprinosima sva četiri člana. No bio je tu prisutan doprinos i umjetne inteligencije.

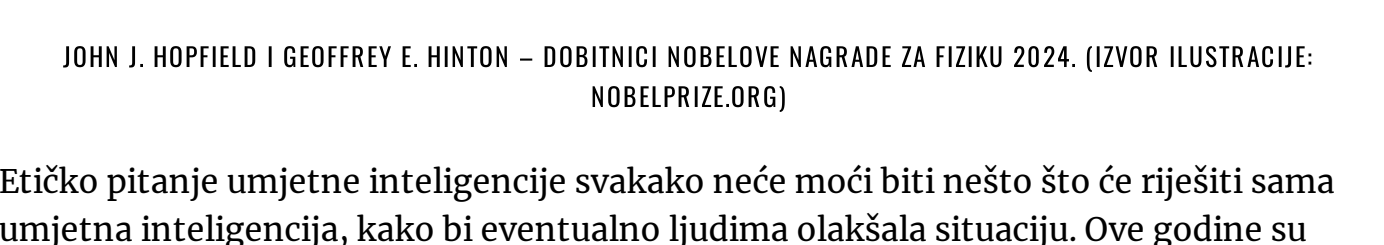

Tako ispada da se jednim aršinom mjeri rad Kris Kashtanov, a drugacijim se mjerilo A. Michaela Nolla prije pola stoljeća, ali i Beatles u skoro isto vrijeme kad i spomenutog autora stripa.

Treba uzeti u obzir da je sada i situacija oko mogućnosti upotrebe umjetne inteligencije daleko jasnija nego u trenutku kad su se počeli pojavljivati prvi UI generatori. Naime, UI je na svakom generatoru postavljen u tzv. sidekick ulogu, tj. ulogu slugu. UI se ne pokreće sama, već je u funkciji izvršavanja želja korisnika kakoe god one bile, dakle u okviru svojih mogućnosti koje se s vremenom razvijaju. Tko god se malo ozbiljnije pozabavi nekim ciljanim rješenjem, proveo je određeno vrijeme u navigaciji UI-ja kroz upute i što je još važnije kroz ponudena rješenja umjetne inteligencije (npr. MidJourney nudi četiri, a Udio dvije skice-putokaza za novo umjeravanje), i shvatio da isključivo korisnik određuje kad je postignuto zadovoljavajuće rješenje, a nipošto UI generator.

Feedovi društvenih mreža trenutno su prepuni UI aplikacijama koje će animirati stare fotografije i "oživjeti" nase prečke kojih odavno nema ili pak učiniti da vam Mona Lisa pokaze širi osmijeh ili drukčije preleži ruke, no i tu kao korisnik određujete parametre koliko će rezultat izgledati "prirodan" ili je bolje reći blizak ponanjanju onih koje smo poznavali, a više nisu s nama.

Kako se tu postaviti etički i dalje se čini otvorenim pitanjem, slijedom toga i je li legislativa time jasna, sveobuhvatna i što je najvažnije pravdna (za sve).

JOHN J. HOPFIELD I GEORFREY E. HINTON – DOBITNICI NOBELOVE NAGRADE ZA FIZIKU 2024. (IZVOR: ILLUSTRACIJE NOBELPRIZE.ORG)

Etičko pitanje umjetne inteligencije svakako neće moći biti nešto što će riješiti sama umjetna inteligencija, kako bi eventualno ljudima olakšala situaciju. Ove godine su Nobelovu nagradu za fiziku dobili Geoffrey E. Hinton i John J. Hopfield za „temeljna otkrića i izume koji omogućuju strojno učenje pomoću umjetnih neuronskih mreža“, dakle izumitelji UI-ja kakvu danas poznajmo.

No, umjesto slavlja poanta je bila stavljena na upozorenje, gotovo u duhu Alfreda Nobela. Predsjednica Nobelovog komiteta za fiziku Ellen Moons naglasila je kako je "brzi razvoj umjetne inteligencije izazvao zabrinutost za našu kolektivnu budućnost" i da "ljudi nose odgovornost za izum i etičko korištenje ove nove tehnologije."

Ako se uzme u obzir da je Hinton privukao pažnju 2023. godine kada je napustio svoju poziciju u Googleu kako bi upozorio na "duboke rizike po društvo i čovječanstvo" koje UI donosi i da je tada na pitanje može li UI uništiti čovječanstvo, odgovorio: "Nije nezamislivo", onda je potpuno jasno zašto se ove godine na Nobelovom komitetu za fiziku govorilo upravo o etici.

Nastavlja se...

Saznajte više:

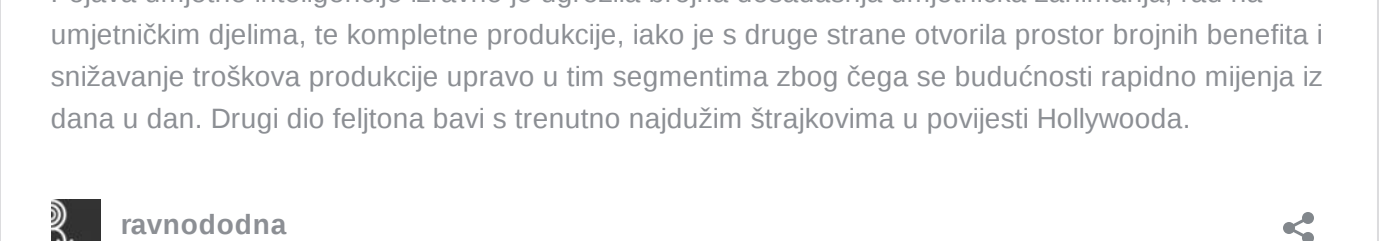
Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 1. dio: Genez

Pojava umjetne inteligencije izravno je ugrozila brojna dosadašnja umjetnička zanimanja, rad na umjetničkim djelima, te kompletne produkcije, iako je s druge strane otvorila prostor brojnih benefita i snižavanje troškova produkcije upravo u tim segmentima zbog čoga se budućnosti rapdno mijenja iz dana u dan. Drugi dio fejljona bavi se temeljnim pitanjem etike.

Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 2. dio: Pobuna

Pojava umjetne inteligencije izravno je ugrozila brojna dosadašnja umjetnička zanimanja, rad na umjetničkim djelima, te kompletne produkcije, iako je s druge strane otvorila prostor brojnih benefita i snižavanje troškova produkcije upravo u tim segmentima zbog čoga se budućnosti rapdno mijenja iz dana u dan. Drugi dio fejljona bavi se temeljnim pitanjem etike.

Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 3. dio: Prevara

Pojava umjetne inteligencije izravno je ugrozila brojna dosadašnja umjetnička zanimanja, rad na umjetničkim djelima, te kompletne produkcije, iako je s druge strane otvorila prostor brojnih benefita i snižavanje troškova produkcije upravo u tim segmentima zbog čoga se budućnosti rapdno mijenja iz dana u dan. Drugi dio fejljona bavi se temeljnim pitanjem etike.

Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 4. dio: Etika

Pojava umjetne inteligencije izravno je ugrozila brojna dosadašnja umjetnička zanimanja, rad na umjetničkim djelima, te kompletne produkcije, iako je s druge strane otvorila prostor brojnih benefita i snižavanje troškova produkcije upravo u tim segmentima zbog čoga se budućnosti rapdno mijenja iz dana u dan. Drugi dio fejljona bavi se temeljnim pitanjem etike.

*Tekst je potpomožnut sredstvima natječaj „Poticanje novinarske izvrsnosti“ Agencije za elektroničke medije.

Željmo da naš sadržaj bude otvoren za sve čitatelje. Iza našeg rada ne stoje donatori ili vlasnici milijarderi. Vjerujemo u kvalitetno novinarstvo. Vjerujemo u povjerenje čitatelja koje ne želimo nikad iznevjeriti. Ciljana naše neovisnosti uvijek je bila visoka, ali vjerujemo da je vrijedno truda izgraditi integritet kvalitetnog specijaliziranog medija za kulturu na ovim prostorima. Stoga, svaki doprinos, bez obzira bio velik ili mali, čini razliku. Podržite Ravno Do Dna donacijom već od 1 €.

Hvala vam.

1.00 €	5.00 €	10.00 €	20.00 €	50.00 €	100.00 €	200.00 €
--------	--------	---------	---------	---------	----------	----------

Donacije su omogućene putem sustava mobilepayments.gateway.com. Podržane sheme mobilnih plaćanja: KEKS Pay, Aircash, Settle, kriptovalute

PayPal

0 comments

Sort by: **Old** **New**

Add a comment...

Facebook Comments Page

0 Shares 0 Like 0

TAGS:	AI	ALFRED NOBEL	ELLEN MOONS	GEORFREY E. HINTON	JOHN J. HOPFIELD	KRIŠ KASHIDANOVA
	NOBELOVA NAGRAĐA	PETER JACKSON	THE BEATLES	UI	UMJETNA INTELIGENCIJA	ZARYA OF THE DAWN

PROČITAJ JOŠ

- 29/10/2024

Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 5. dio: Hrvatska

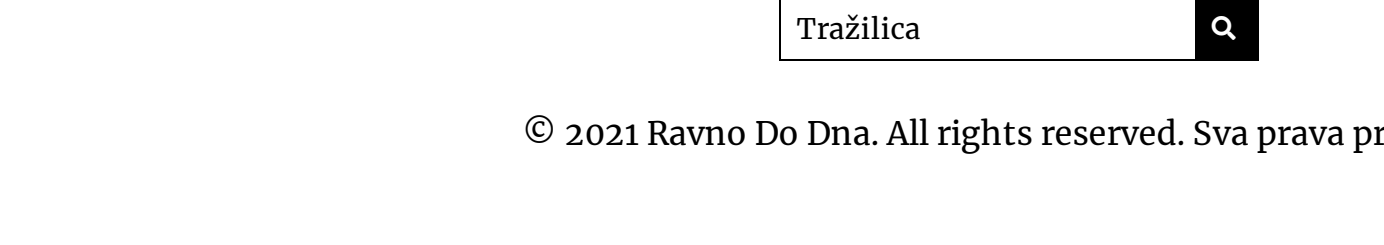
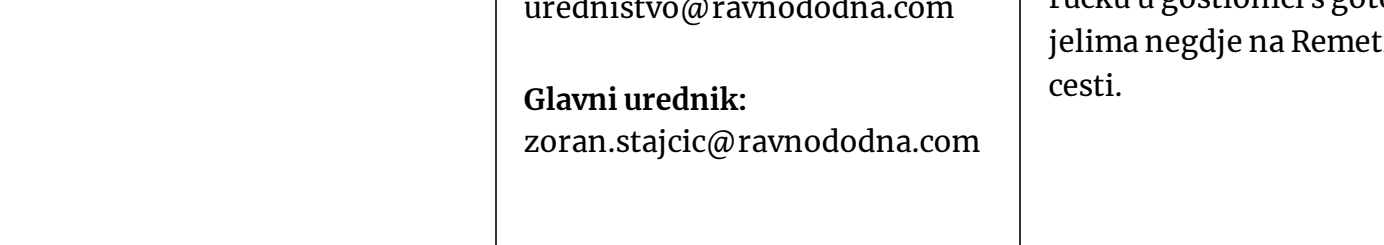
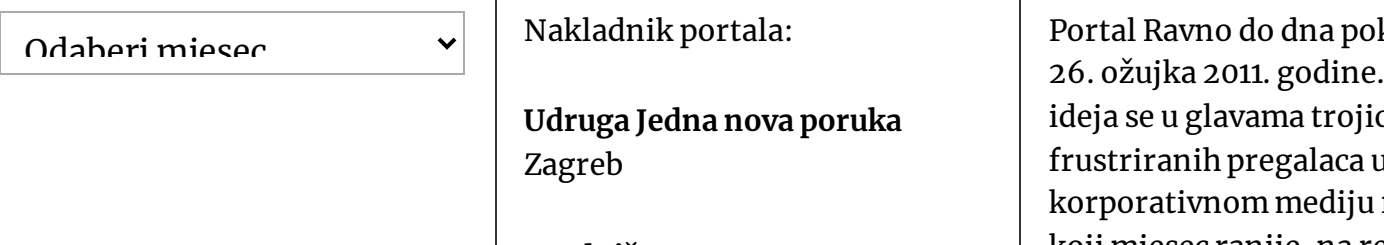
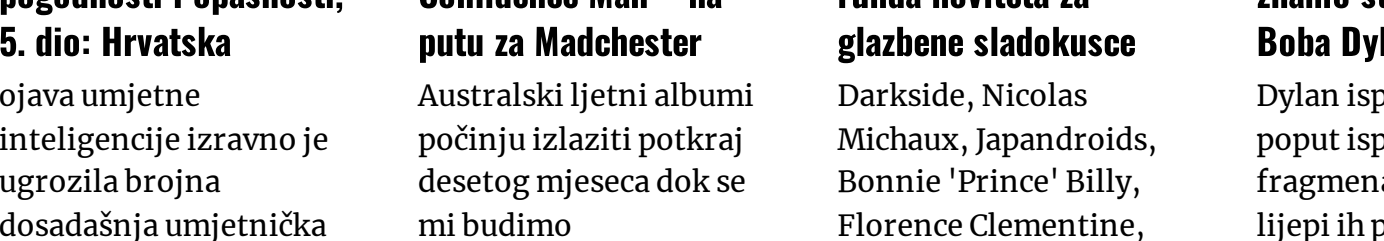
ojava umjetne inteligencije izravno je ugrozila brojna dosadašnja umjetnička zanimanja, rad na umjetničkim djelima, te kompletne
- 16/10/2024

Lucinda Williams najavljuje album obradom 'Whitele Guitars Gently Weeps'

Snimljeno u Abbey Roadu.
- 09/10/2024

Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 3. dio: Prevara

Pojava umjetne inteligencije izravno je ugrozila brojna dosadašnja umjetnička zanimanja, rad na umjetničkim djelima, te kompletne

MI NA RADIO STUDENTU

Radio student i portal Ravno do dna pokrenuli su 2013. radijsku emisiju Ravno do sna. Naša najprijodna suradnja promoviranja noviteta s domaćim i regionalne nezavisne scene još uvijek traje.

Emisija se emitira uživo svakog petka od 17:30 do 18:30 sati na 100,5 MHz kao i na streamingu Radio Studenta. Svaaka emisija se također u cijelosti može poslušati na podcastu Ravno do sna na stranici radija i na našem Mixcloud podcastu.

Emisiju vode i ureduju Jelena Svilar i Zoran Stajčić.

Tražilica

NAJČITANIJE

- Umro je Allen 'Tossy' Raika Matulević

Mile Kekin objvio pjesmu 'I na T' i najprijodnu predgrupu za koncert u Tvrinju

Danijlo 'Bilo je tada' - nema u naredu veselja

Berak i Ali G moderirali lažnu predsjedničku debatu između Donalda Trumpa i Kamale Harris

Za članove RRD fan kluba i sve koji to žele biti: Vedimo vas na koncert grupe Dream Theater

POSTAVKE NASTAVLJENO

- Godsmack po prvi put u Hrvatskoj

Duran i Stereosiser u Dva osam

Ana Paška u Maloj dvorani Lisinski

Suicidal Angels u Močvari

Nyctoz Jazz Massive nastupa uživo u Petom kupcu

DOGAĐANJA

29. 10. 2024

Dream Theater u Areni Zagreb
30. 10. 2024

Gregory Porter u Kina SC na 15. Zagrebi Jazz Festivalu
30. 10. 2024

Superval + dovedli Zippo, Vukati i Chaisty Ashes u Vintage Industrial Bar
31. 10. 2024

Multimedijalna predstava 'Monumenti' u Pogona Jedinstvo
31. 10. 2024

Koncert Ana Paške u Rijeci

POSTAVKE NASTAVLJENO

- Umjetna inteligencija – pogodnosti i opasnosti, 5. dio: Hrvatska

Nyctoz Kennedy 'The Art Of Letting Go' - album koji se sluša glasno

Turbo Trans Turisti, 27. listopada, Tvrinjska kultura

Za članove RRD fan kluba i sve koji to žele biti: Vedimo vas na koncert grupe Dream Theater

Korea Workshop (Otkrivajmo svijet!) - Južna Koreja u Samoboru

GALERIJE

